

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek. Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy óra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybcskerek, 1907.

XXXVI. évfolyam. 87. szám.

Kedd, április 16.

A gazdasági cselédek.

— április 16.

Az egyre nagyobb hullámokat verő szociális kérdések sorában Magyarországot mint agrárállamot, különösen a mezőgazdasággal kapcsolatos kérdések érdeklik.

Ezer között pedig az első helyen levők közül való a gazda és a gazdasági cseléd közötti viszony, amely az idők folyamán elvesztette régi jellegét s azok a szabályok, amelyek régebben ráillettek, ma már nem állják meg helyüket.

Ezt a viszonyt tehát a kor szellemének megfelelően kell szabályozni s ezt célozza a földmivelési miniszternek az a két törvényjavaslata, amelyet multkoriban a képviselőház elé terjesztett.

Az egyik törvényjavaslat, mely a gazda és gazdasági cseléd közötti viszonyt kívánja szabályozni, az ugynevezett gazdasági külső cselédekre vonatkozik, akiknek a gazdához való jogviszonyát az 1876: XII. t.-cikkben látjuk megalapozva. Amde az akkori alapvető munka ma már nem felel meg annak a célnak, amelynek megvalósítására törekedett. Hiányzik belőle az a törekvés, amely a gazda és cselédje közötti különbséget a szeretet erejével, nem pedig a törvény rideg betűjével akarja áthidalni.

Ez a törvényjavaslat az, amely különösen figyelemreméltó gazdasági viszonyainkban. A javaslat megállapítja a gazdasági cseléd minőségét, megtiltja a 12 éven alóli kiskorúaknak gazdasági cselédekül való alkalmazását s felállítja azokat a tilalmakat, amelyekkel szemben a szerződési megállapodás semmis, eltiltja a robotot

a dézsmát, az ingyen munkát. Kötelességévé teszi a gazdának, — ha más megállapodás nincs — hogy a költözéshez szükséges igaerőt a cselédnek kiszolgáltatassa, megmondja, mely okok adnak jogot a gazdának, hogy a cselédet elbocsássa s mely okokból nem köteles a cseléd szolgálatba lépni, meghatározza a cseléd kötelességét és a gazdáét. Többek között kötelességévé teszi a gazdának a cseléd testi épségének és egészségének oltalmazását.

Kötelességévé teszi jó és elegendő mennyiségű étel kiszolgáltatását s azt is, hogy a természetbeni járandóságot jó minőségben kell adni, a járandóságot kiadott földnek jó minőségűnek kell lenni s a föld jó megművelésének biztosítása a gazda kötelessége.

A törvényjavaslat arról is gondoskodik, hogy a gazda 45 napig köteles a cselédet, annak feleségét s tizenkét éven alóli gyermekeit orvosi gyógykezelésben részesíteni és ha valamelyik meghal, a temetési költségek fele a gazdát terheli. Köteles a gazda gondoskodni, hogy a cselédnek egészséges lakása legyen, s a törvény életbe lépésétől számított s tiz esztendő elteltével pedig már minden családnak külön szoba és kamara jár. A munkaszünetről, a fegyvergyakorlat idejére való kártalanításról is gondoskodik a törvény, valamint arról is, hogy a cseléd egyházi és községi adójának felét a gazda tartozik viselni. Meghatározza a gazda által igénybe vehető fegyelmi eszközöket, ilyenek a dorgálás és esetenként egy korona pénzbüntetés, felsorolja azokat az okokat, amelyek feljogo-

sítják a gazdát, hogy a szerződésben megállapított szolgálati idő eltelté előtt egy hónapi felmondással elbocsáthatja a cselédet s a cseléd egy hónapi felmondással eltávozhat a szolgálatból.

Megmondja a törvény azt is, mikor bocsáthatja el a gazda azonnal a cselédjét olyan okokból, amelyeknek bekövetkezése a gazdának erkölcsi vagy anyagi kárával jár egy másik szakasza a törvénynek a cselédnek hasonló jogot ad, s hogy a cseléd, ha szolgálatban van és más helyet akar magának keresni, a gazda köteles erre a célra két munkanapon is szabadságot adni a cselédnek.

Ezek főbb vonásokban a gazdasági cselédekre vonatkozó új törvényjavaslat intézkedései s el kell ismerni, hogy hazai állapotainknak megfelelőek s remélni lehet tőle, hogy hasznos javulást teremt a gazda és cselédje között az utóbbi időben kiélestedt viszonyban s alkalmas lesz az ellentéteket, ha nem is teljesen eltüntetni, de alaposan enyhíteni.

A fumei határrendőrség. Félhivatalosan jelentik: Több napilap e hó 14-iki számában arról ad hírt, hogy a fumei representanza a fumei határrendőrség felállításáról szóló törvénytervezetet legutóbbi ülésén tárgyalta és a tervezetnek néhány lényegtelen stílárius módosítással helyesléssel járult hozzá. Ez a hír nem felel meg a valóságnak. A fumei representanza legutóbbi ülésén tárgyalta az említett törvénytervezetet, de annak rendelkezéseivel szemben olyan természetű módosításokat javasol, amelyek elfogadása a tervezetnek állami szempontból legfontosabb rendelkezéseit forgatná ki a lényegükből.

A „TORONTÁL” tárcája.

A kis bábé.

Az öreg Taylorné óvatosan körültapogatta a kis bábé gömbölyű fejcskáját, ujját a szájacskájába tette és megtapogatta nyelét. A kis tereintést alaposan meglóbbázta, aztán letette anyja mellé, éppen abban a pillanatban, mikor picinyke orcáját titkokozó sirásra akarta széthuzni.

— Pompás gyerek — jegyezte meg. — Szakasztott Clifford. Fekete a hajuk, mióta megpillantották a napvilágot. Ezt is Józsefnek kereszteljük, mint a család minden legidősebb sarját.

A fiatal anya eltökélten ezt felelte rá: — Belzebub lesz a neve!
Ezt olyan nyomatékkal mondta, hogy a kicsike fölrezzent álmából.

Taylorné asszony szótlan csodálkozással a székbe hanyatlott. Szemei az ámulattól szinte kidülledtek. Aztán jóízűen nevetett.

— No de Posy! Ön mindenáron tréfálni akar. Cliffordné felelte komoly lett.

— Ön téved, nem tréfálok, erre kereszteljük.

— De a családi szokás! — próbált ellenkezni Taylorné asszony.

— Szokás ide, szokás oda. Mégis erre kereszteljük.

— Persze, kár itt minden beszéd — vágott közbe az asszony éppen belépő nénye. Már annyit beszéltem neki, ő azt mondja, hogy saját gyermekét arra keresztelteti, amire akarja — és ő ettől nem tágit.

— Nem tudom megfogni. Emberemlékezet

óta minden elsőszülött Clifford — József volt. Ezt vésték arra az ezüst serlegre is, melyet minden elsőszülött Clifford kapott. Erre a névre szól minden öröklevél, melyet a kereszteléskor megújítottak. Kár volna ezen változtatni. Mit szól hozzá az öreg ur?

Posy ajkai kipirultak.
— Ha ez tőle függne, akkor most nem is volna keresztelő. Különben pedig ez a kicsi se serleget, se mást nem fog kapni.

Taylorné asszony egy szót se szólt és Posy kis szünet után folytatta:

— Az alatt az egész idő alatt, míg a kis bábé holmijait varrogattam, a nagypapja nem sietett a látogatással. Ha találkozik az öreg urral, megmondhatja neki, amit mondtam.

— Igazán megfoghatatlan — válaszolt Taylorné asszony, fejkendőjét gyorsan megkötve. — Már szinte egett a vagytól, hogy az ujságot tovább adja.

— Kegyed tudja, mit csinál — tette hozzá illő páthosszal.

— Mindjárt tudja az egész szomszedság — szólt Nelli jól sejtve — amint a vendég távoztakor elment az ablaktól.

— Mit bánom én! — volt a dacos válasz.

— Posy — szólt Nelli az ágyhoz lépve. — Hallod-e, te igazságtalan vagy. Mit csinál az a szegény gyerek, ha felnő, ezzel az ostoba névvel. Mindenki gunyolja. Először az iskolában. Ellenben mindenki természetesen találja, hogy Józsefnek hívják.

— És nem az lesz. Már akkor, mikor az öreg Clifford oly nyersen fellépett házasságunk ellen, eltökéltem, hogy ha fiam lesz, nem kereszteltetem az ő nevére.

— Jó, hát akkor legyen János.

— Az se lesz.

— Akkor hát regényből keress ki valami nevet, válaszolt Nelli, kinek reménye már-már fokozódott, hogy huga megváltoztatja elhatározását. A te nevedet is így választotta anyánk hetilapunk novellájának utolsó fejezetéből.

— Nem, nem, kiméld, Nelli, a fáradságodat.

Nelli felsóhajtott. Tudta, hogy Posy akaratának nincs akadálya. Tüskön-bokron ment keresztül azért is, hogy Cliffordé lehessen.

— Nem tőr ellenmondást — szólt Nelli magában szomorúan és ez a mondat magában foglalta a csinos Posy egész élettörténetét kicsi gyerekségétől egész házasságáig.

Clifford félhomályban lépett a szobába. Sugar termetével kissé le kellett hajolnia, hogy beférjen az ajtón. Lábujjhegyen közeledett az ágyhoz.

— Nos, nincs baj? — kérdezte óriási mutatós ujjával a felesége karján levő kis pólyát érintve.

— Posy és bábé jól vannak — válaszolta Nelli, amikor látta, hogy huga szemei le vannak hunyva.

A férj a büszkeség bizonyos érzetével tekintett mindkettőre, mikor Nelli susogó szavai magukra vonták Clifford figyelmét.

— Taylorné itt volt az imént — szólt Nelli. — Posy közölte vele a kis bábé nevét illető elhatározását. Egy óra mulva bizonyára mindenki tudja. Pletykás voltát mindenki ismeri. Mit csináljunk?

Cliffordnak csakhamar jóságos mosolyra húzódott ajka.

— Ha már Posy a fejébe vette — szólt

Az állandóan esapon tartott

Szent-István sörön

kivül kapható naponta friss

müncheni Spatenbräu

Marcoín Jenő kaszinó-vendéglősnél.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 6 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége nyitva minden nap délután 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepponon délután 2 órától este 10 óráig.

Április 22. Megyei áll. vál. ülés.
Április 25. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Április 27. Kórházi biz. ülés.
Április 27. Jótékony nőegylet közgyűlése.
Május 13. Közigazgatási bizottság ülés.

— **Egyházi áthelyezések.** Németh József püspöki helynök T ell János németécskai káplánt Aradszentmártonra, J ett János aradszentmártoni káplánt Óbárára és Wolff János óbárai káplánt Németécskára helyezte át.

— **A központi választmány ülése.** Torontálvármegye központi választmánya mai ülésében folytatta a képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítását. A választmány mai ülésében a nagykömlői, nagyszentmiklósi és ozorai választókerületek névjegyzékét intézte el.

— **Bérmálás Nagybecskerekén.** A nagybecskereki róm. kath. hitközség, mint ismeretes, több oldalról jött kérelemre lépéseket tett, hogy Nagybecskerekén, hol már tizennégy éve nem volt bérmálás, az idén megtartassék a bérmálás. Mint értesültünk, a püspök méltányolva a kérést, a bérmálás szentségét május 28-án, Szentháromság vasárnapján, vagy júniusban, Péter és Pál napján, kiosztja a nagybecskereki róm. kath. hívők közt.

— **A jótékony nőegylet közgyűlése.** A nagybecskereki jótékony nőegylet április 27-én d. u. 4 órakor tartja a kisdudóví helyiségében évről évre tartott közgyűlését.

— **Nagy idők tanuja.** Mint Öregfaiuról jelentik lapunknak, vasárnap halt meg Halász Ignác volt 48/49-es honvéddal nagy 84 éves korában. Az elhunyt a szabadságharc kitörésekor azonnal beállott önkéntesnek és Bem tábornok vezetése alatt az összes ütközetekben részt vett. A piski hídnál annyira kitüntette magát, hogy közemberből hadnaggyá léptették elő. Az elhunyt honvéd több mint 40 sebet kapott az ütközetekben és mégis nem fektet 1 óráig sem, hanem tovább harcolt. A hős katona Petőfinek

is igen kedvelt embere volt. Világosnál fogságba került és besorozták az osztrák hadseregbe, hol 12 évig szolgált mint őrmester és az olaszországi hadjáratban is részt vett, hol okmányai szerint mint „Fahnenführer” szerepelt. Az elhunytat tegnap temették el nagy pompával a község lakosságának óriási részvétele mellett.

— **Segélyek a torontáli településeknek.** A földművelési kormánytól 1906—1907-ben a torontáli települések kulturális és gazdasági téren a következő segélyeket kapták. Iskola, ovoda elhelyezésére vagy berendezésére kapott megfelelő segélyt Felsőmuzsla, Hertelendyfalva. Községház és jegyzői lak építésére 5000 korona segélyt kapott Úrményháza. Boigártelep tűzifecskendőre kapott megfelelő segélyt, Felsőmuzslya pedig tenyészállat istállóra 2000 koronát kapott.

— **Határozás.** Résztétel vesszük a hirt, hogy Torontálvármegye tanítói karának egyik régi érdemes tagja Lébianc Fülöp szenthuberti tanító 70 éves korában ma Szenthuberten meghalt. Az elhunytat, aki egyik alapítója volt a Délmagyarországi Tanítóegyletnek, csütörtökön temetik el.

— **Skót lelkész Nagybecskerekén.** Mint a „Keresztény Evangyélis” jelenti, Nagybecskereknek két érdekes vendége lesz folyó hó 20. és 21-én. Webster Jakab skót lelkész és Forgách Gyula budapesti lelkész ugyanis körutát tesznek a magyar Alföldön. Délmagyarországon, Szerbiában, Horvátországon, Szlavóniában és a Dunántúl és ezen körutjukban Nagybecskereket is érintik. Nagybecskerekén a református hívek folyó hó 20-án, szombat este 8 órakor „szeretettelvendégséget” rendeznek tiszteletükre a polgári iskola nagytermében. Folyó hó 21-én, vasárnap délelőtt 10 órakor Forgách lelkész prédikál a református templomban. Délután 4 órától 5-ig Webster előadást tart a református templomban. Este 8 órakor pedig a „Szeszmentes melegedő” látogatják meg, hol szintén előadást tartanak. Az előadások mindenütt díjmentesek, csupán a szombat esti szeretettelvendégség részvételi díja 60 fillér, amelyre jegyket lehet venni már most úgy Szalay lelkész-nél, valamint Fendler kereskedőnél a pénzügyi palotában.

— **Az „O. m. k. e.” köréből.** A cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság a folyó esztendőre az 1907-ik évi személyhajózási forgalom beszüntetéseig az O. m. k. e. tagjainak a Dunagőzhajózási társaság részéről kiállítandó arcképes igazolvány alapján a dévény—orszói szakaszon, továbbá a Száva és Tisza személyforgalmában, valamint a magyar hajóállomásokról Belgrád, Obrenovac, Sabac szerb állomásokra és vissza II-os osztályú menetdíj fizetése ellenében az első osztályban való

utazást engedélyezte. Aki ezen kedvezményt igénybe venni kívánja, küldék be az arckép előlapján olvasható aláírásával ellátott arcképeket, valamint porto és egyéb kiadások fejében 50 fillért bélyegjegyekben az O m k e nagybecskereki kerületéhez.

— **Eltemette a fal.** Sulyos szerencsétlenség történt tegnap Bánlakon. Itt ugyanis Dragan Mojsze Bogdán Pável ottani gazda falkeletését bontotta, hogy helyette újat csináljon. Hogy a fal bontása könnyebben menjen, Dragan a régi falat aláásta s így akarta egyszerre ledönteni. A sok eső folytán azonban a föld nagyon meglazult s így történt, hogy a kerítés fala idő előtt rádőlt Draganra s a szerencsétlen ember egészen mag alá temette. A szomszédok észrevették a bajt és segítségére siettek Dragannak, de mire kiásták a romok alól, Dragan halott volt.

— **Az alkohól.** Boedrán Radonics Iván a kocsmában pálinkázás közben összeveszett Filipov Vuka Radával. A veszekedés közben Filipov kést rántott s azzal hadonászott, úgy, hogy Radonicsot karján megszurta. Radonics hazafutott s unokatestvérével, Zsivana nov Balázsszal fejével főfegyverkezve visszatért a kocsmába, ahol együttesen rátámadtak Filipovra s azt úgy összeverték, hogy most élet-halál közt lebeg. Radonicsot és társát elfogták.

— **A hűtlen asszony miatt.** Filip Juon nagytoráki gazdát megunt a felesége és, egy napon faképnél hagyta. Az asszony fivéréhez, Muczok Pántához költözött s hiába hívta vissza férje, nem ment haza. Filip Muczoknak tulajdonította az asszony vonakodását s ezért mindenféle bosszút kieszelt ellene. Minduntalan bemocsokolta Muczok házat, ablakait beverte, a falat rongálta. Muczok végre is megunt a dolgot s mult vasárnap megleste Filipet és kérdőre vonta tetteiért. A szóváltásból verekedés lett, ami azzal végződött, hogy Muczok a nála levő puskával úgy vágta fejbe sógorát, hogy ennek állkapcsát összezúzta. Muczok ellen megindították az eljárást.

— **Orvosi körökben** már rég ismert tény, hogy a Ferencz József keserűviz valamennyi hasonló vizet tartós hashajtó hatása és emulsióreméltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjük határozottan Ferencz József keserűvizet. (1)

— **Amateur-fényképezőknek!** Általánosan elismert kitűző szalon és uti fényképezési készülékek, felülmúlhatatlan minőségű pillanat kézi apparátusok, valamint mindenféle fényképezési cikkek Moll A. cégnél (Bécs, Tuchlauben 9. cs. és kir. udvari szállító) kaphatók. — Ezen üzlet alapított 1854-ben. — Kívánatra nagy képes arjegyeket bérmentve küld a cég. (b)

Clifford a maga nyugodt hangján — én se mondom neki nemet.

Tayloré a hír terjesztésére alaposan felhasználta idejét. A következő napokon ez volt a szomszédok pletykájának tárgya. A kis bábát látogató nők száma egyre szaporodott s Nelli arcán az aggodalom kifejezése mind mélyebbre vésődött. Csak a kis bábé apja őrizte meg hidegvérét.

— **Hagyják csak —** volt a válasza a sok kérdés-közdőnek. — Hisz az ő fia, arra keresztelteti, amire neki tetszik.

Talán már századszor is ismételte aznap ezt a mondatot, mikor a kis bábé egy hónapos lett. Pár látogatóját kikísérte a kapuig, mikor egy jól ismert, fekete lovat látott, amely táncolva tartott felejük.

— **Odaát —** a vörös tető egész hozzájuk világított — volt az apja kastélya, melyből származtak őt.

— **Ha te oly fiatalon nősz, még hozzá Robb Posy veszed el, kinek szép arcán kívül egyebe sincs, elmehetsz ebből a házból saját utadra —** mondotta neki az öreg Clifford.

A fiu nem várta a második felszólítást, el-távozott hazulról. Erőta nem találkozott apjával. Pedig hogy szerette az öreget, aki most egyedül vezette a gazdaságot, hogy segített volna neki, de a Cliffordok büszkesége meghusított minden békülési kísérletet. És most megállt ott, le se vette a fekete paripáról tekintetét, pedig tudta, ki hajtotta.

— **A kapu elé érve, megállt a ló. A fiatal Clifford még mindig maga elé bámult. Az érzés lett az ur felette, mikor látta, hogy az éles, kék szemek a kocsiból egyenesen rá szegeződtek.**

— **Hallom, hogy fiad született, —** szólalt meg végre az öreg, a ház felé bólintva fejével. A fiu szíve földobogott az ismerős hang hallatára.

— **Igen, éppen ma egy hónapos. Egy pillanatra csend lett. Végre az öreg megszólalt kocsijáról.**

— **Azért jöttem, hogy megnézzem, —** szólott, valami ügyetlenül begöngyölt holmit húzva ki az ülésfölköböl.

A fiu lélekzete csak hogy el nem állt eb-

ben a pillanatban. Az ezüst serleg volt, mely ősi szokás szerint a család minden első szülöttjét megillette.

Nelli ölében tartotta a kis bábét. Néma bámulással nézett Nelli az öreg urra, aki fia kíséretében a szobába lépett. Az öreg futólag rátekintett és egyenest az ágyhoz ment, melynek párnái közt Posy igézően pihent. Mielőtt még összeszedhette volna magát, cuppanós csókot nyomott az arcára.

— **Igazán derék asszony vagy —** szólott az öreg kedélyesen az ágya mellé ülve, mintha észre se vette volna Posy arcán az elcsodálkozást. — **Pompás színben vagy s az orvos állítása szerint a kicsi is pompás gyerek! Ez már teszi! A Cliffordok mind derékek, hatalmasak voltak.**

Majd átnyujtva a csomagot, hozzátette:

— **Ez itt ajándék a kicsinek.**

Posy ajka elvesztette a határozott kifejezést, melytől Nelli annyira felt. Barátságosan tekintett az öregre, míg az a csomagot bontogatta.

— **Magam tisztogattam —** szólott az öreg jóízűen nevetve. — **Valami ócska vörös posztóból téptem le egy darabot, mint az anyjuk szokta és addig dörzsöltem, amíg fényes lett. Két teljes órámba került, de nem hiába! Mi?**

Posy elvette az ajándékot. Neki több volt az, mint pusztá ezüst serleg. Ezzel tényleg elismerték Clifford tisztes nevére és fiának öröksége is biztosítva volt. Rejtett fájdalma, hogy férjét vagyonától megfosztotta, jóllehet boldogságot adott érte szerébe, ezzel végleg eloszlott.

Gyűlölete apóra iránt elolvadt, mint a tavaszi hó. A nagy csöndben az öreg az asszonyra tekintett és könyet pillantott meg hosszú szempilláján. Ekkor most a Cliffordok hősi büszkesége, mely a magánosság évében elteit és finoman megsimogatta arcát.

— **Nos, leányom, —** szólott — **légy jó és bocsáss meg. Nem volt igazam fiammal szemben; belátom; csak azért volt, mert nem tudtam bele-nyugodni, hogy őt mással megoszszam. Legjobb szerettem valamennyi gyerekem közt, nem tudtam nélküle meglenni. Ha beleegyezel, minden rendben lesz.**

Posy már nem könnyezett többé. Mosoly

ült ki ajakára és ellenségének is be kell vallania, hogy értett a mosolygáshoz.

— **Természetesen minden rendben van —** szólott. — **Nelli, hozd ide a bábét, úgy —** nézd meg, apám.

— **A meleg pólyát ezzel az öreg karjaira tette.**

— **Szakasztott Clifford —** mondá az öreg és az enniváló arcokát mosolygva szemlélte, majd hozzátette:

— **Szép pirosarcu, mint Posy. De tudod-e, hogy ezzel a serleggel más is jár? Itt van az okmány —** Clifford József névre szól.

Ezzel kibuzott a zsebéből egy iratot.

— **Talán csak az a neve?**

Kérdőleg visszat Posyra, Nelli pedig még a lélekzetét is visszafojtotta, annyira kíváncsi volt a válaszra.

— **A kicsi —** József lesz — szól Posy elpirulva.

— **A fiad a déli birtokrészt kapja ajándékba. —** szólott az öreg, mikor kocsijára szállt — **tőle jobbról lesz a te birtokod. És fiam —** ezzel kezébe vette a gyepőt — **azt akarom, hogy amint csak Posy teheti, szedjétek össze holmitokat és gyertek haza. Szükségem van rátok.**

— **Igen is, apám, —** válaszolt a fiu, az öreg pedig elhajtattott.

Elegedetten nevetett magában, amint fia mögött a kaput becsapódni hallotta.

— **Posy egészen derék asszony; tulajdonképpen örülök, hogy őt vette feleségül. Mindjárt gondoltam, hogy sikerül arról az ostoba névről lebeszélnem, bár Tayloré azt mondta, hogy lehetetlen.**

— **Odabenn pedig Nelli nagy örömmel kapta a kis bábét karjaiba.**

— **Mennyire örülök, hogy így történt —** mondja Posznak. — **Van a kicsinek serlege is, birtoka is...**

— **Meg tisztességes neve is —** szólott a fiatal anya, karjait feléje terjesztve.

Nelli bizonyos gyanakvással tekintett rá. — **Clifford Posy! Vagy csak azért csináltad ezt a komédiát, hogy ezzel az öreg urat legyőz-zed? —** kérdezte Nelli.

Posy csak nevetett és elrejtette arcát a kis bábé fodros párnája közé. Fordította: Sz. B.

Színház és Irodalom.

Heti műsor:

Április 16. Kedd: Rab Mátyás. (Ujdonság.)
 Április 17. Szerda: A harang.
 Április 18. Csütörtök: A tüköletes feleség.
 Április 19. Péntek: A vereshaju.
 Április 20. Szombat: Sulamith.
 Április 21. Vasárnap: Ember tragédiája.

Néhány szó a szini választmányról.

— Válasz. —

Egyik lapársunk tegnap a szini választmány gyűlésével foglalkozva, azon felfogásának ad kifejezést, hogy a választmány a közönség meghallgatása nélkül, „sőt talán annak ellenére is” intézi a város szini ügyeinek sorsát. Ismerve a szinügyi bizottság működését, ez ellen az állítás ellen a leghatározottabban tiltakozunk kell. A bizottság tagjai nagyjára olyan polgárai ennek a városnak, akik sürűn érintkeznek a színházba járó közönséggel, tehát ismerik annak a közönségnek az egyes társulatokról s illetve annak tagjairól táplált véleményét. Amikor tehát a szinészet ügyében határoznak, a saját lelkiismeretükön kívül a naponta vagy helyesebben mondva esténként megnyilatkozó közvéleményre (mely tapsban vagy püsszegésben nyer kifejezést) is hallgatnak.

Lapársunk véleménye szerint a mi „egészségtelen szinészetünket csak a szabad verseny fogja meggyógyítani”. A délvidéki szini választmány ugyanezen a véleményen van s dacára annak, hogy több helyről is azt kívánták, hogy Polgárnak pályázat mellőzése el adják ki további három évre a színházat, épen a becakeréki és lugosi kiküldötték sürgetésére a pályázat kiírása mellett döntöttek. Hogy Polgáron kívül, kinek társulata, mellesleg említve, jelenlegi összeállításában a közönség tulnyomó részének tetszését megnyerte, csak két kisebb igazgató pályázott, arról a választmány nem tehet. A „szabad verseny” meg volt, csak a versenyzők maradtak el, az pedig nem a bizottság hibája. Azt azonban többször hangsúlyoztuk e lap hasábjain is, de a gyűlésen is, hogy a mi igazgatónk szerződésének lejárata össze kellene egyeztetni a többi városok, illetve kerületekével, mert akkor könnyebben jutnánk abba a helyzetbe, hogy a délvidéki kerületre is pályáznának előkelőbb, nagyobb társulattal rendelkező igazgatók.

Hogy épen a torontáli szinügyi bizottság nem kívánja jogát a közönség tudomása nélkül vagy pláne annak akarata ellenére gyakorolni, mi sem bizonyítja jobban mint az a terv, melyet Botka Béla főispán a legutóbbi ülés alkalmából felvetett. Szó lévén a városok beosztásáról, a főispán ur azon nézetének adott kifejezést, hogy a tavaszi évadot szüntessék be, ellenben az őszi 6 hétre terjessék ki. Mielőtt azonban e tárgyról nyilatkoznék, értekezletre akarja meghívni a nagybecskereki színházberlő közönséget s az ott hallottak alapján fogja megtenni indítványát. A jelen voltak egyhangú helyesléssel fogadták az eszmét s a májusban Kikindán tartandó értekezleten ez alapon fognak határozni.

Ennyit tartottunk szükségesnek a félreértések eloszlatására megjegyezni.

* A király házasodik. A modern bohózat szertelenségek közepette, mint valami oázis, úgy tűnt föl tegnap este Tóth Kálmán vígjátéka. A jóízű magyar humor kedélyderítő aranya besugározza a lelket s odafurakodik a szívünkhöz. Egy kis drámai felhő, közbe a humor napfénye s jókedvvel, kellemes érzéssel, szinte fölfrissülve hagyjuk ott a színházat, ahonnan manapság nem egyszer fáradt idegekkel távozzunk. Ez jellemzi Tóth Kálmán vígjátékát s hogy a jellemzés igaz, azt legjobban bizonyítja az a jókedv, amely a közönséget tegnap este eltöltötte. Az előadás elég jó volt, le számítva néhány kisebb ferdeséget, mint amilyen például az, hogy az udvari tanácsosok a királlyal a spanyol etikett ellenére ülve diskurálnak, míg a király áll előttük. Az egyes szereplők közül különösen Jászai Olga játszott meg igen szépen, finom jellemzéssel Erzsébet szerepét, Gózon Béla pedig Lajos királyt. Breznay Anna méltóságos anyakirálynő volt, míg Kopjai Imre szerepét Polgár Károly pompás és amellet diszkrét humorral játszotta. Jó volt Papp Ilonka a velencei hercegnő szerepében, ugyancsak kisebb

szerepében Remete, továbbá Csolnakossy és némi tulzástól eltekintve Solymosi és Heltai is. Az előadásnak ünnepi jelegge volt, mert az igazgató az elhunyt Tóth Béla emlékének kívánt ezzel áldozni. Közönség meglehetősen számmal volt, de úgy a darab, mint a kegyelet megérdemelt volna nagyobb közönséget. (S—s.)

* Az Arany János-társaságból. A temesvári Arany János-társaság szombaton délután tartotta a havi zárt ülését, melyen elhatározták, hogy a társaság a temesvári születésű Brokky Károly, világhírű festőművész emlékére irodalmi és művészeti értékű Brokky-albumot ad ki, mely a nagy mester életrajzát, összes műveinek színezett reprodukcióit és azok szakszerű ismertetését fogja tartalmazni. Az e havi nyilvános felolvasó-ülést április hó 25-ére tűzték ki. Tóth Béla elhunyt felett a társaság mély részvétét fejezte ki és siremlékére husz koronát szavazott meg.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, április 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtt Justh Gyula elnöklésével ülést tartott.

A napirend előtt, az elnöki előterjesztések során a Ház Sándor Pál és Beniczky Odón képviselőknek hosszabb szabadságot ad.

Azután folytatják a nem állami tanítók fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását, nevezetesen a záróbeszédeket.

Ma Mihályi Tivadar, Szekcsák Ferenc és Vlád Aurél mondják el záróbeszédeiket, az ismert érvekkel igyekezvén megokolni a maguk álláspontját s benyújtott határozati javaslatukat.

Vlád Aurél beszéde után az elnök befejezettnek nyilvánítja az általános vitát s elrendeli a szavazást.

A szavazás eredménye az, hogy a Ház tulnyomó többsége a javaslatot általánosságban elfogadja.

A javaslat ellen szavaztak a nemzeti-ségiék, a papok, a néppártól Molnár János, Hencz Károly, Ádámovics, továbbá az újjászervezett szocialista Mezőfi.

A szavazás után az elnök szünetet rendel.

Lapunk zártakor az ülés folyik.

A király Prágában.

Budapest, április 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Prágából sürgönyzik: A város tegnap óta telisteli van idegenekkel, a közeli falvakból ezrével özönlött a nép a fővárosba, hogy a város díszítését lássa, helyenkint teljesen szünetelt a forgalom. Két nap óta szakadatlanul esik az eső. A külön udvari vonat délután 5 órakor érkezett Prágába s az uralkodó fogadtatása rendkívül ünnepélyes volt. A hosszú kocsisor szakadó esőben vonult a városon végig föl a Hradsinba, ahol a király elfoglalta a számára külön berendezett lakosztályt.

Kossuth a kiegyezésről.

Budapest, április 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi párt tegnap este népes értekezletet tartott, amelynek főnevezetessége Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter nyilatkozata a kiegyezésről.

Kossuth nagyobb beszédben szólt a kiegyezési kérdésekről és a tárgyalásokról, a melyek tovább folynak s reményt nyújtanak a megfelelő megoldásra. Kijelentette, hogy vámszerződés alakjában 1917-en tul Magyarország semmi esetre sem köti le magát s addig is másnemű formában a mostani korlátok eltolásával kötettnék meg a kiegyezést. A tárgyalások során eljettett az a terv, hogy 1917-en tul egy második szerződés kötéssék, mert Magyarország akkor csak vámsorompókkal egyezkedik Ausztriával. Konstatálja, hogy

ha a mostani kiegyezési tárgyalások meddőknél látszanának s nem volna remény egy olyan kiegyezés megkötésére, amely Magyarország érdekeit a szerződés keretében mindenképpen megvédi, úgy nem tárgyalna tovább a kormány. Hivatkozik arra, hogy az ő multja, munkássága és elvei megérdemlik a bizalmat az iránt, hogy a kiegyezési tárgyalások irányát az ő ismert elvei vezetik. Végül kijelentette Kossuth, hogy a kiegyezési dolgában közte s a kormány többi tagjai között teljes az egyetértés.

A trónörökös Prágában.

Budapest, április 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből jelentik, Ferenc Ferdinánd trónörökös holnap szerdán érkezik Prágába.

A kiegyezési tárgyalások.

Budapest, április 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, a kiegyezési tárgyalások a király prágai tartózkodása alatt is tovább folynak, csak azzal a különbséggel, hogy a miniszterek és a szakreferensek külön-külön tárgyalnak egymással.

Forrongás Szerbiában.

Budapest, április 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Belgrádból azt a meglepő hírt telegrafálják, hogy Szerbiában egy dinasztia ellenes agitációnak jöttek nyomára. Ezuttal nem az Obrenovicsok mellett tüntetnek, hanem az angol király öccsének, Connaught Artur herceg képét terjesztik, kit állítólag tiszti körökben szemeltek ki Péter utódjául.

Földrengés.

Budapest, április 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) A tegnapi nap folyamán két helyről jelentettek földrengési tüneteket és pedig Laibachból és Szerajevoból. A földrengés egyik helyen sem okozott kárt.

Harc az alkohol ellen.

Budapest, április 16. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Genfből jelentik, a tegnapi népszavazásnál azt a törvényt, mely az absint árusítását az egész kantonban tiltja, 7895 szavazattal 7173 szavazat ellenében elfogadták. Az „absint” tilalom most már két kantonra terjeszkedik ki, Waadt és Genfre.

Határidő-üzlet.

Budapest, április 16. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1907.)	16.34—
Buza (okt. 1907.)	16.54—
Rozs (áprilisra 1907.)	13.04—
Zab (áprilisra 1907.)	15.22—
Zab (okt. 1907.)	13.30—
Tengeri (májusra 1907.)	10.78—
Tengeri (júliusra 1907.)	11.00—

Sport.

× A torontáli atletikai klubból. Mint a „Torontáli Athletikai Club”-tól értesülünk, Armentani Ede olasz vívómester tegnap már megkezdte a vívókurzust. A Torontáli Athletikai Club értesíti azokat, akik a vívókurzusra beiratkoztak, hogy a vívó órák a főgimnáziumi tornacsarnokban hétfőn, csütörtökön és vasárnap esténként 5—9 óráig tartanak meg. Beiratkozni dr. Tóth Rezső egyleti titkárnál még mindig lehet. A tandíj 40 korona 10 hétre, hetenként 3 órával. A vívókurzus befejeztével kezdő vívók részére versenyt tartanak.

Nyilttér.*

Messaline-
Radium-
Lousine-
Taffel

Selyem

és „Henneberg”-
selyem 60 kr.-tól
feljebb, bérmentre és
vámmentesen. Minta
postafordultával.

Megrendelések bármely nyelven intézendők:
an Seidenfabrik. Henneberg in Zürich.
(75/1—8.3)

* A rovattalal közzétetté nem vállal felelősséget.

3357/1907.

377-3.2

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán üresedésbe jött Nagyjecsa községi orvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Az orvos fizetése: évi 1600 kor. készpénz; látogatási díjak címén: kisbirtokosoknál nappal 80 fill., éjjel 1 kor. 60 fill.; zsellérnél nappal 60 fill., éjjel 1 kor. 20 fill.; napszámossal nappal 40 fill., éjjel 80 fillér.

Fentieken kívül halottkémlési és huszszemléstől eredő díjak.

Felhivatnak mindazok, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi május hó 20-áig adják be a csenei főszolgabírói hivatalhoz.

A megválasztott községi orvos köteles a Torontálmegyei községi és körorvosi nyugdíj-egyletbe azonnal belépni.

Csene, 1907. évi április hó 13.

Uzbasich Gáspár,
főszolgabíró.

LIPIK Szlavoniában

Vasut-, posta- és távírdáallomás.

Elsőrangú fürdőhely.

Egyetlen jód tartalmú alkalikus hévíz (64° C.) Európában. Páratlan gyógyhatású a tápcsatorna és a vizeleti utak összes hurutos megbetegedései, húgysavas ártétel, közhvény, esz és ischias, görvély, angolkór és az összes veretbetegségek ellen.

**Ívókúra. Hévízes fürdők.
Vizgyógyintézet. Inhalatorium.**

A fürdőhelyen 10 kiváló orvos működik. Kívánatra prospektussal és bővebb értesítéssel szolgál.
380-3.1 a fürdőigazgatóság.

1110/X. 1907. sz.

Tiszahegyes község előljáróságától.

Árverési hirdetmény.

Tiszahegyes község előljárósága részéről ezennel közhírré tételük, miszerint a község határában körülbelül 8000 hold területen gyakorolható

vadászati jog

folyó évi május hó 8-án délelőtt 9 órakor Tiszahegyes község házában 1907. évi július hó 1-éni kezdettel 6 egymásután következő évre nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni. Évi haszonbér kikialtási ára 200 korona, mely árverésre az árverezni szándékozók ezennel meghívattak azzal, hogy az árverési feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kelt Tiszahegyesen, 1907. évi április hó 11-én.

Grézlo,
jegyző.

333-3.1

Radevojacz,
bíró.

2086/1907. kig. sz. Nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Valkány községében nyugdíjazás folytán megüresedett községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

A jegyző illetményei:

1. 2000 korona évi fizetés;
2. természetbeni lakás;
3. 250 korona fűtési átalány;
4. szabad fuvar és az előfogat használatának joga;

5. 160 korona napidíj átalány a járás területén, járáson kívüli utazásnál 4 kor. napidíj, vasuti és bérkocsi költség;

6. az iroda helyiségeinek világítása és fűtésére, valamint az irodai szükséglet fedezésére 480 korona átalányösszeg és a jegyzői magánmunkálatokért szabályrendelileg megállapított díjak.

Felhivom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni kívánják, hogy az 1883. évi I. t.-c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előírt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám folyó évi április hó 28-án délután 5 óráig adják be.

A választást Valkány község házában folyó évi április hó 30-án délelőtt 8 órakor fogom megtartani.

Nagyszentmiklós, 1907. április hó 11-én

Hadfy Károly,
főszolgabíró.

373-3.2

382-1.1

Nagybecskereki jótékony nő-egylet.

Meghívó.

A Nagybecskereki jótékony nő-egylet évzáró közgyűlését

folyó évi április hó 27-én délután 4 órakor a kisdudóv helyiségében tartja meg, mely ülésre az egylet tagjait tisztelettel meghívja

Steinitzer Gézané,
alelnök.

Tárgysorozat.

1. Évi jelentés az egylet működéséről.
2. A pénztárnok jelentése.
3. A számvizsgáló bizottság jelentése.
4. A felmentés.
5. Az 1907. évi költségvetés.
6. A választmány választása.
7. A számvizsgáló-bizottság választása.
8. Indítványok.

5333/1907.

378-3.2

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán megüresedett és állami hozzájárulással 1000 korona évi fizetéssel rendszeresített sárfalvai első segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, kellően felszerelt kérvényüket 1907. évi május hó 1-éig adják be a perjámosi főszolgabírói hivatalhoz.

Perjámos, 1907. évi április hó 9-én.

A perjámosi főszolgabírói hivatal.

636. kig. szám. 1907.

374-3.3

Árlejtési hirdetmény.

Tarras község előljárósága folyó évi március hó 20-án megtartott nyilvános szóbeli árlejtés megsemmisítése folytán a községi kocsma épületnek egy tantermes iskolává és tanítói lakássá leendő átalakítási és egy segédjegyzői lakásnak építési munkáira 13.083 korona 65 fillér előirányzati összeggel zárt írásbeli árlejtést hirdetek.

Az írásbeli zárt és lepecsételt ajánlatok, melyekhez 5%-os bántépénz készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban csatolandó, folyó évi április hó 25. napjának délelőtt 9 óráig Tarras község előljáróságának küldendők be.

Elkészett távirati, nyitott avagy utóajánlatok nem fogadhatók el.

A község fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül, tekintet nélkül az ajánlati összegre, szabadon választhat, esetleg egyiket sem veszi figyelembe.

Árlejtési feltételek, terv és költségvetés a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők és vállalkozók ajánlatukban kötelesek kijelenteni, hogy azokat ismerik és elfogadják.

Tarras (Torontálmegye), 1907. évi április hó 6-án

Községelőljáróság.

2086/1907. kig. sz. Nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó Valkány községében nyugdíjazás folytán megüresedett községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

A jegyző illetményei:

1. 2000 korona évi fizetés;
2. természetbeni lakás;
3. 250 korona fűtési átalány;
4. szabad fuvar és az előfogat használatának joga;

5. 160 korona napidíj átalány a járás területén, járáson kívüli utazásnál 4 kor. napidíj, vasuti és bérkocsi költség;

6. az iroda helyiségeinek világítása és fűtésére, valamint az irodai szükséglet fedezésére 480 korona átalányösszeg és a jegyzői magánmunkálatokért szabályrendelileg megállapított díjak.

Felhivom mindazokat, kik kérdéses állást elnyerni kívánják, hogy az 1883. évi I. t.-c. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. t.-c. 3. §-ában előírt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám f. évi április hó 28-án d. u 5 óráig adják be.

A választást Valkány község házában f. évi április hó 30-án d. e. 8 órakor fogom megtartani.

Nagyszentmiklós, 1907. április hó 11-én.

Hadfy Károly,
főszolgabíró.

373-3.3

HIRDETÉSEK

felvétetnek a

„TORONTÁL” KIADÓHIVATALÁBAN.